

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО ВАСИЛ ПЕТРОВ с/у БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 57883/00)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

31 юли 2008

ВЛЯЗЛО В СИЛА НА

31/10/2008

Настоящото решение може да бъде предмет на поправки по отношение на формата.

По делото Васил Петров срещу България,

Европейският съд за правата на човека (Пето отделение) в състав от :

Пеер Лоренцен, *председател*,
Раит Маруст,
Володимир Буткевич,
Ренате Жагер,
Изабел Берро-Лефевр,
Мирияна Лазарова Трайковска,
Здравка Калайджиева, *съдии*,

и Стивън Филипс, *заместник – секретар на отделението*,

След обсъждане в закрито заседание на състава на 8 юли 2008 г.,

Постанови следното Решение, прието на същата дата :

ПО ПРОЦЕДУРАТА

1. Производството е образувано по жалба (№ 57883/00), отправена срещу Република България, с която българският гражданин г-н Васил Кимов Петров („жалбоподателя“) е сезирал Съда на 17 март 1999 г. на основание член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“).

2. Жалбоподателят се представлява от адвокат Й. Грозев, от Софийска адвокатска колегия. Българското правителство („Правителството“) се представлява от своите агенти г-жа М. Караджова и г-жа М. Коцева от Министерството на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди, по-специално, че е бил малтретиран по време на задържането си и се оплаква от неефективния характер на проведеното разследване, както и от продължителността на наказателното преследване срещу него.

4. С решение от 30 август 2006 г. Съдът е определил жалбата като частично допустима.

ФАКТИЧЕСКАТА ОБСТАНОВКА**I. ФАКТИТЕ**

5. Жалбоподателят е роден през 1963 г. и живее в София.

А. Претърсване на ателието, ареста и задържането под стража на жалбоподателя

6. Жалбоподателят упражнява професията музикант и фотограф.

7. През февруари 1998 г. той се запознава с две млади момичета, съответно на възраст 12 и 13 години и им дава визитната си картичка, като им предлага да позират за него.

8. Впоследствие двете малолетни съобщават в регионалното управление на полицията и детска педагогическа стая (специализиран орган за защита на малолетните), че когато са му се обадили, жалбоподателят им е предложил да позират голи.

9. На 26 февруари 1998 г. сутринта, пет или шест полицаи, снабдени със заповед за претърсване, се представят в ателието на жалбоподателя, където се е намирал самият той, приятелката му М. Ц. и С. И, негов приятел. Полицаяте извършили претърсване и изземване в ателието и извели два албума със снимки, диапозитив и фотографски ленти със снимки на голи модели, видео касети, три договора подписани с модели, както и брошура с обява за работа за call-girl и фотомодел. По думите на жалбоподателя, единият от полицаите го е ударил по време на претърсването.

10. Към 12 часа жалбоподателят, М. Ц. и С. И. са задържани и отведени в полицейския участък. Те поискали, но безрезултатно, да бъдат защитавани от адвокат.

11. Докато М. Ц. и С. И. са разпитвани, жалбоподателят е бил откаран в друго помещение и лявата му ръка била завързана с белезници за тръба, намираща се над главата му. В това положение той стоял четири часа. От време на време, Г. Т. и И. Д., двама от полицаите участвали в претърсването на ателието и в ареста, го удряли с палки по гърба, краката и задника.

12. Впоследствие Г. Т. и И. Д. извършили разпита на жалбоподателя. Информирали го, че по отношение на него е започнало разследване по сигнала, подаден от двете млади момичета. Жалбоподателят отказал да отговаря на въпросите на полицаите без присъствието на адвокат. Подразнени от отказа му, полицаите го съборили на пода и го ритали.

13. След това жалбоподателят бил завързан за решетката на една врата в коридора на полицейския участък, известен с името „стената на плача“. Лявата му китка била завързана за горната част на решетката, а дясната му китка за долната част, така, че да не може да стои прав. В това положение престоял между 30 минути и един час, въпреки многократните му молби към полицаите да го отвържат. Когато минавали, Г. Т. и И. Д. го ритали по гърба и краката, така, че жалбоподателят загубил равновесие и останал увиснал единствено на лявата си китка.

14. През това време останалите полицаи, които се намирали в участъка гледали филмите, записани на иззетите VHS касети и правели унизителни забележки.

15. След това, жалбоподателят бил отново завързан за тръбата и прекарал нощта в това положение, с почивка от около 30 минути, по време на която му било позволено да седне.

16. На сутринта на 27 февруари 1998 г. пристигнал друг полицай, който се представил като бащата на едно от двете млади момичета. Той обиждал жалбоподателя и му нанесъл ритници и удари с юмрук по цялото тяло, като повтарял „Ти ли ще снимаш дъщеря ми?“.

17. Към 15 часа жалбоподателят бил предаден на следствените органи. По време на задържането му, полицаите се били свързали с няколко модела, позирали за него. Едната от тях, Н. Т., обвинила заинтересования в блудство, което се случило в апартамента на същия след фотосеанс през юни 1997 г., когато е била на седемнадесет години. Същия следобед, срещу жалбоподателят започнало следствие за блудство по отношение на Н. Т. и за изработване на снимки и филми с порнографско съдържание. След това бил освободен след внасяне на парична гаранция.

Б. Процесът, воден във връзка с твърденията на жалбоподателя

18. На 28 февруари 1998 г. жалбоподателят бил прегледан от съдебен лекар. Според издаденото медицинско свидетелство, той е страдал от ехимоза на десния клепач, хематом от около 2 x 1 см. В лявата страна на горната устна, подобен хематом на долната устна, хематом от около 10 x 3 см. под дясната лопатка, сходни напречни хематоми, образуващи ленти от около 20 x 14 см. на дясната страна на задника, сходни хематоми, образуващи ленти от около 14 x 8 см. на лявата страна на задника хематоми, достигащи дължина 18 x 6 см. по долната част на бедрата, задната част на колената и горната част на прасците, хематом от около 3 x 2 см. на лявото коляно, придружен с нацепване на кожата, както и хематом с 5 см. диаметър на десния глезен.

19. Според удостоверението установените наранявания са могли да възникнат по времето и начина, описани от жалбоподателя, който е посочил, че е бил малтретиран от полицаите по време на задържането си на 26 февруари 1998 г.

20. Същият ден, бащата на жалбоподателя е направил няколко снимки на същия.

21. На 2 април 1998 г. жалбоподателят е бил прегледан от невролог, който е установил нараняване на тактилните фибри на лъчистите нерви на лявата ръка и леко нараняване на двигателните фибри. Съдебният лекар, който е прегледал жалбоподателя преди това, е заключил, че

тези наранявания са могли да бъдат причинени от използването на прекалено стегнати белезници, както е посочено от заинтересования.

22. На 29 май 1998 г., жалбоподателят подал оплакване за малтретиране от страна на полицаите. На 27 юли 1998 г., той е разпитан от военният следовател, натоварен със случая. Около две седмици по-късно, приятелят му С. И. бил разпитан в качеството на свидетел.

23. В началото на месец септември 1998 г. е проведена очна ставка, по време на която жалбоподателя е разпознал Г. Т. и И. Д., като двамата полицаи, които са го били.

24. На 23 ноември 1998 г., военният прокурор на София постановява прекратяване на производството по отношение на Г. Т. и В. К. (и двамата са били сред полицаите, извършили ареста на жалбоподателя) поради липса на доказателства, под претекст, че заподозрените са отрекли твърденията на жалбоподателя. На 2 декември 1998 г. същият депозира жалба срещу това постановление пред военно-апелативния съд. На 21 февруари 1999 г. апелативният прокурор отменя постановлението за прекратяване и изпраща делото за събиране на допълнителни доказателства.

25. На 5 март 1999 г. жалбоподателят и приятелката му М. Ц. са разпитани от военният прокурор. На 26 март 1999 г. братът и родителите на заинтересования също са били разпитани.

26. През декември 1999 г. следователят представя на жалбоподателя няколко снимки, за да разпознае третият полицай, който го е бил. Жалбоподателят не е успял да разпознае този човек, тъй като, според него, снимките не са били скорошни. На 28 февруари 2000 г. е проведена нова очна ставка, по време на която жалбоподателят и М. Ц. са разпознали Л. Д.

27. На неуточнена дата, разследването било приключено и Г. Т., И. Д. и Л. Д. са били изправени пред Софийският военен съд.

28. На 31 май 2001 г. съдът отлага делото поради неявяване на един от обвиняемите.

29. Проведено е заседание на 2 юли 2001 г., по време на което са били разпитани няколко свидетели, включително жалбоподателят, М. Ц. и С. И. По искане на обвиняемите, които изтъкват редица нередности в първоначалното разследване, съдът прекратява съдебното производство и връща делото на прокуратурата за допълнително разследване, с оглед по-конкретно определяне на състава на престъпленията в обвинителният акт и индивидуалната отговорност на всеки от обвиняемите относно нанесените удари.

30. Назначена е медицинска експертиза. Според заключението на експертизата, депозирано на 20 април 2002 г., нараняванията на жалбоподателя са причинили временно влошаване на здравословното му състояние, докато нараняванията на лъчевите нерви на лявата ръка

представляват постоянно увреждане, което налага телесната повреда да бъде квалифицирана като средно тежка. Експертите считат, че това последно нараняване може да е било причинено по начина и в периода, посочени от жалбоподателя.

31. Разследващият е назначил нова експертиза. Втората група експерти са счели, че, като се има предвид изтеклият период от време от задържането под стража до прегледа на жалбоподателя от невролога, съществуват съмнения относно начина, по който е възникнало установеното нараняване на ръката на заинтересования. В подкрепа на тази теза, експертите подчертават, че в първото медицинско свидетелство, изготвено в деня след задържането, не се упоменава никакво нараняване на долната част на ръцете.

32. На 19 ноември 2002 г. военният прокурор решава да не приема първата експертиза, която окачествява телесната повреда, причинена на жалбоподателя като средна, и поддържа срещу Г. Т., И. Д. и Л. Д. обвиненията в насилие, причинило лека телесна повреда. Освен това, той прекратява следствието срещу В. К., който също е бил разследван. На 28 ноември 2002 г. жалбоподателят подал жалба срещу това постановление в прокуратурата към Военно-апелативния съд.

33. На 10 декември 2002 г. военният прокурор изготвя обвинителен акт и изпраща пред съд Г.Т., И.Д. и Л.Д.

34. Проведени са четири заседания между 27 януари и 31 март 2002 г. Въпреки изричното искане на жалбоподателя, М.Ц., неговият основен свидетел, не е била разпитана под претекст, че същата е сменила адреса си, без да уведоми компетентните органи. Съдът е постановил прочитането на заявленията, които е направила по време на първоначалното разследване по случая. Освен това, съдът не е изслушал С.И., който е напуснал страната през 2002 г.

35. По време на заседанието, проведено на 27 януари 2003 г., жалбоподателят, баща му, майка му и брат му били разпитани и са свидетелствали за състоянието, в което се е намирал той след освобождаването си на 27 февруари 1998 г.

36. Изслушан е единият от полицаите, участвали в претърсването на жилището на жалбоподателя. Той заявява, че не е виждал никого от колегите си да удря заинтересования. Трима от полицаите, които са се намирали в полицейския участък по време на задържането на жалбоподателя, заявяват, че не са виждали колегите си да малтретират същия, нито да го завързват за решетката на вратата, която те са виждали. Освен това са потвърдили, че задържаните често са били завързвани за тръба, преминаваща през едно от помещенията в участъка на височина около 1.70 м. Полицаите са посочили, че тази практика е била въведена с цел да се избегнат евентуални сбивания между задържаните лица, които, поради липса на място, не са могли да бъдат задържани в килията, предвидена за тази цел.

37. Директора на управлението също е бил изслушан. Той е посочил, че не е виждал никого да удря жалбоподателя, нито е чул същият да вика. Разпитани са двете млади момичета, които са уведомили полицията. Накрая, съдът е изслушал медицинските експерти.

38. С присъда от 31 март 2003 г. Софийският военен съд освобождава полицаите с мотива, че нарушението не е доказано, по-специално относно точния момент на фактите, отговорността на всеки един от обвиняемите в извършване на малтретирането, както и евентуалното участие на други лица. Съдът счита, че показанията на жалбоподателя са противоречиви и недостоверни, и, че не са потвърдени от доказателствата по делото, по-специално от показанията на присъствалите полицаи.

39. Жалбоподателят е подал въззивна жалба. На 1-ви декември 2003 г. Военно-апелативният съд отменя решението, като се мотивира с няколко нарушения. Той счита, по-специално, че обвинителният акт е неточен по отношение на описанието на фактите, че е било постановено решение при положение, че процедурата, започнала по жалба на жалбоподателя срещу постановлението от 19 ноември 2002 г. е била още висяща и, че съдът е пропуснал да разпита М.Ц. Съдът отбелязва, освен това, липсата на връзка между установените факти в присъдата, с които се констатира, че жалбоподателят е бил удрян от полицаите, и заключението, според което подсъдимите са невинни. Той постановява връщане на делото на прокуратурата за доразследване.

40. На 11 декември 2003 г., преписката е изпратена на военна прокуратура. Изготвен е нов обвинителен акт на 14 декември 2004 г. и Г.Т., И.Д. и Л.Д. са изправени пред съда за насилие, извършено в съучастие в случая на Г.Т. и И.Д., причинило лека телесна повреда.

41. Първото заседание на военния съд е насрочено за 27 януари 2005 г. По искане на жалбоподателя датата на заседанието е отложена за 9 март 2005 г. Тя отново е била отложена за 28 април 2005 г. по искане на единия от обвиняемите.

42. На 28 април и 13 юни 2005 г. делото е отложено поради неявяване на някои от обвиняемите. С постановление от 7 септември 2005 г. съдът прекратява процедурата поради погасяване по давност на наказателното преследване.

В. Наказателното преследване срещу жалбоподателя

43. На 27 февруари 1998 г. срещу жалбоподателят е започнато разследване за блудство и производство на материали с порнографски характер, факти, предвидени и преследвани съгласно член 150 и член 159, алинея 1 от Наказателния кодекс.

44. През април 1998 г. жалбоподателят иска от Софийска районна прокуратура разрешение да отсъства от страната от 7 май до 30 май 1998 г., поради професионални ангажименти, което му е разрешено на 8 май 1998 г.

45. При завръщането си той се е запознал с развитието на разследването. Информирани са от разследващия, че е поискана експертиза от Националния кинематографичен център за установяване на това дали инкриминираните снимки и филми могат да бъдат окачествени като порнографски.

46. На 26 юли 1998 г. жалбоподателят се е оплакал от продължителността на разследването пред Националната следствена служба. Към жалбата си той прилага писмо, с което Националният център по кинематография го информира, че не е получил нито негативи, нито филми от страна на следователя и, че не извършва подобни експертизи. На 30 юли 1998 г., позовавайки се на нарушение на член 8 и 10 от Конвенцията, жалбоподателят е поискал от прокуратурата да прекрати разследването по отношение на производството на порнографски материали.

47. На 31 август 1998 г., заместник-директорът на Националната следствена служба информира жалбоподателя, че разследването е преобразувано в следствие, с мотива, че делото е с определена фактическа и правна сложност. Уведомява го също така, че е назначена експертиза. На 8 септември 1998 г., в отговор на това писмо, жалбоподателят изтъква, че, доколкото му е известно, не е назначавана експертиза и оспорва повдигнатите обвинения.

48. На 9 септември 1998 г. жалбоподателят прави искане да му бъде разрешено пътуване в чужбина от 15 декември 1998 г. до 5 февруари 1999 г. На 2 ноември 1998 г. е поискал ново разрешение за периода от 30 март 1999 г. до 31 октомври 1999 г. Получил е исканите разрешения съответно на 12 ноември 1998 г. и на 12 февруари 1999 г.

49. На 13 октомври 1998 г. жалбоподателят отново се е оплакал от продължителността на процедурата. На 1-ви декември 1998 г. е бил информиран, че разследването е приключило и делото е предадено на прокуратурата. На 28 януари 1999 г. прокуратурата го е информирала, че е върнала делото за допълнително разследване. По отношение на забавянето на производството прокурорът счита, че същото се дължи на поведението на жалбоподателя, по-специално на отсъствието му от страната и честите му оплаквания, чието разглеждане забавя производството. На 3 и 8 февруари 1999 г., жалбоподателят изпраща две нови писма относно продължителността на разследването, в които между другото изтъква, че прокурорът е разрешил неговото отсъствие и го е информирал на 12 ноември 1998 г., че присъствието му в страната вече не е необходимо.

50. На 25 октомври 1999 г. жалбоподателят е поискал прекратяване на разследването. С писма от 9 ноември 1999 г., 7 декември 1999 г. и 19 януари 2000 г. той отново се оплаква от продължителността на същото.

51. На 12 януари 2000 г. той отново иска разрешение да замине в чужбина. Същото му е дадено с писмо от 24 януари 2000 г., с което е информиран и за ново връщане на делото на разследващия орган.

52. На 26 януари 2000 г. жалбоподателят е поискал да се запознае с материалите по делото. С писмо от 10 февруари 2000 г. прокурорът го уведомява, че трябва да се обърне към следователя.

53. Жалбоподателят е бил в чужбина от 29 февруари до 1 ноември 2000 г. На 29 февруари 2000 г. той е призован за разпит. На 19 октомври 2000 г. бащата на жалбоподателя е бил информиран, че същият може да се запознае с материалите по делото. Освен това, на 27 октомври 2000 г., вещото лице е депозирало заключението си относно характера на материалите, произведени от жалбоподателя.

54. На 6 март 2001 г. е изготвен обвинителният акт и жалбоподателят е изправен пред Софийски районен съд. На 12 март 2001 г. съдия - докладчикът връща делото на прокуратурата с мотива, че обвиненията не са достатъчно ясни и подробни и веществените доказателствени средства не са предадени.

55. В жалбите, подадени пред прокуратурата от 22 май и 13 юни 2001 г., жалбоподателят подновява искането си за прекратяване на наказателното преследване.

56. На 11 юни 2001 г. Софийска районна прокуратура прекратява наказателното преследване поради, от една страна, погасяването по давност на деянията за производство на порнографски материали и, от друга страна, недостатъчните доказателства относно обвиненията в блудство.

II. ПРИЛОЖИМО НАЦИОНАЛНО ПРАВО

57. Българският Наказателен кодекс (НК) инкриминира факта на причиняване на лека, средна или тежка телесна повреда другиму (членове 128 до 130 от НК). Извършването на престъплението от служител на полицията при изпълнение на службата му представлява отегчаващо вината обстоятелство (член 131 алинея 1). И така, причиняването на средна телесна повреда от полицаи при изпълнение на службата му се наказва със лишаване от свобода от една до пет години; за лека телесна повреда, довела до временно разстройство на здравето, квалификацията, повдигната срещу полицаите в конкретния случай, наказанието, което може да бъде наложено е лишаване от свобода до три години.

58. Освен това, по силата на чл. 80 от НК, наказателното преследване се погасява по давност, ако не бъде предприето наказателно преследване в определен срок. Този срок зависи от наказанието, с което се наказва престъплението, и може да бъде от две до тридесет и пет години. Той се прекъсва от всеки акт на наказателно преследване (член 81 алинея 2 от НК).

59. Все пак, независимо от извършените действия по наказателно преследване и прекъсването или прекратяването на давността, наказателното преследване се погасява с изтичането на „абсолютна“ погасителна давност, която съответства на един път и половина срока на обикновената давност (член 81 алинея 3 от НК). В такъв случай, наказателното преследване трябва да бъде прекратено (член 21 алинея 1-3). По отношение на престъплението, за което са преследвани полицаите в настоящият случай, срокът на абсолютната погасителна давност е бил седем години и половина.

ПРАВНАТА ОБСТАНОВКА

I. ОТНОСНО ПРЕТЕНДИРАНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 3 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

60. Жалбоподателят се оплаква от насилието, което са му причинили полицаите по време на задържането му, както и от липсата на ефективно разследване по отношение на причиненото му малтретиране. Той се позовава на чл. 3 от Конвенцията, който гласи следното:

«Никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отношение или наказание. »

A. По отношение на твърдяното малтретиране

1. Аргументи на страните

61. Жалбоподателят изтъква, че доказателствата, събрани в рамките на националното производство, а именно медицинските заключения, собствените му декларации, свидетелските показания на другите лица, задържани под стража, както и тези на близките му, доказват еднозначно, че е бил подложен на полицейско насилие по време на задържането си под стража.

62. Той счита, че тежестта на причинените наранявания и понесеното насилие, както и фактът, че те са били нанесени, докато са му били сложени белезници и е бил увесен на тръба, с цел да бъдат

изтръгнати от него самопризнания и той да бъде наказан, са достатъчни, за да бъдат определени тези действия като измъчване.

63. Правителството не е представило становище по тази точка.

2. Оценка на Съда

а) Общи принципи

64. Съдът напомня, че член 3 от Конвенцията изтъква една от основните ценности на демократичните общества и забранява по категоричен начин измъчването и нечовешкото или унижително отношение. *Selmouni c/у Франция* [GC], № 25803/94, § 95, ЕСПЧ 1999-V ; *Labita c/у Италия* [GC], № 26772/95, § 119, ЕСПЧ 2000-IV).

65. За да попадне в приложното поле на член 3, малтретирането трябва да бъде с определена минимална тежест. Оценката на този минимум е относителна по същество; зависи от всички данни по случая и, по-специално, продължителността на малтретирането, и неговите физически и психологични последици, както и, понякога, от пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. Когато даден индивид е лишен от свободата си, употребата по отношение на него на физическа сила, когато това не е било строго наложително предвид неговото поведение, това засяга човешкото достойнството и представлява по принцип нарушение на правото, гарантирано от член 3 (*Асенов и други c/у България*, решение от 28 октомври 1998 г., *Сборник с решенията и постановленията* 1998-VIII, стр. 3288, § 94 ; *Tekin c/у Турция*, решение от 9 юни 1998 г., *Сборник* 1998-IV, стр. 1517-1518, §§ 52 и 53).

66. Твърденията за малтретиране трябва да бъдат представени пред Съда със съответните доказателствени средства. За установяването на фактите, той си служи с критерия на доказателство „което стои над всяко основателно съмнение“ (*Ирландия c/у Великобритания*, решение от 18 януари 1978 г., серия 1 № 25, стр. 65, § 161 *in fine*). С оглед на състоянието на уязвимост, в което се намират задържаните лица, Съдът счита, че когато едно лице е попаднало в ръцете на властите в добро здраве и се установи, че е наранено в момента на освобождаването му, в тежест на държавата е да предостави достоверно оправдание за произхода на нараняванията (*Selmouni*, цитирано по-горе, § 87).

67. Освен това, относно квалификацията на малтретирането, Съдът напомня, че счита за „нехуманно“ третиране включително, когато е приложено с умисъл в продължение на часове и е причинило телесни наранявания или силно физическо или морално страдание. Той е счел, че третирането е „унижително“, когато по естеството си създава у жертвите чувство на страх, уплаха и чувство за нищожество, които

могат да ги унижат или да им създадат чувство за малоценност (*Labita*, цитиран по-горе, *цитирано място*).

68. За да установи, дали може да се определи като измъчване определена форма на малтретиране, Съдът, взема предвид разграничението, установено в член 3 между това понятие и понятието за нечовешко или унижително отношение. Това разграничение е било въведено от Конвенцията, за да се определят като особено позорни умишленото нечовешко отношение, което причинява изключително тежки и жестоки страдания (*Selmouni*, цитиран по-горе, § 96 ; *Dikme c/y Турция*, № 20869/92, § 93, ЕСПЧ 2000-VIII). Конвенцията на Обединените нации срещу мъчението и всяко друго жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, в сила от 26 юни 1987 г., от своя страна уточнява, че понятието „мъчение“ означава всеки умишлено причинен акт, който причинява силна болка или страдание на определено лице с цел по-специално да се получат от него сведения или самопризнания, да бъде наказано или сплашено (член 1). Преценката на прилагателното „остри“ се съдържа в цитирания по-горе член, както и тази за „минимална степен на тежест“ упомената по-горе, се отнася по същество и следва да бъде направена в светлината на обстоятелствата по всеки конкретен случай (*Dikme*, цитиран по-горе, § 94 ; *Selmouni* цитиран по-горе, § 100).

б) Приложение на тези принципи в конкретния случай

69. Относно настоящото дело, от доказателствата, представени на Съда, по-специално подробните обяснения на жалбоподателя, чиято версия не бе оспорена от Правителството, както и медицинските свидетелства и другите събрани доказателства в хода на националното наказателно производство, следва, че заинтересованият е бил подложен на множество наранявания по време на задържането си в резултат от отношението на поне трима полицаи. Съдът подчертава, че Правителството не е предоставило никакво друго достоверно обяснение относно произхода на нараняванията на жалбоподателя, нито е твърдяло, че употребата на сила по отношение на него е била по какъвто е да било начин наложителна в резултат от поведението на заинтересования и следователно да е била оправдана. Напротив, обстоятелствата по делото оставят впечатлението, че малтретирането по отношение на жалбоподателя е причинено в отговор на отказа на жалбоподателя да даде обяснения по фактите, за които е бил заподозрян и като санкция за това.

70. Освен това, отбелязвайки, че все пак съществува съмнение относно това дали жалбоподателят е бил завързан с белезници за решетката на врата в коридора, доколкото твърденията на жалбоподателя изглежда не са подкрепени с други доказателства, Съдът отбелязва, че полицаите свидетелствали в рамките на

националното наказателно производство са признали, че е било честа практика задържаните под стража да се заключват с белезници към тръба в помещение в полицейския участък. В конкретния случай, изглежда жалбоподателя е бил прикрепен към тази тръба на височина около 1,70 м., без да може да седне, за около четири часа и след това отново за цялата нощ. Според Съда, това обстоятелство, дори взето само по себе си, повдига проблем от гледна точка на член 3.

71. По отношение на квалификацията на малтретирането, Съдът подчертава, че насилието, претърпяно от жалбоподателя, фактът, че е бил прикрепен часове наред към тръба в изправено положение, както и обидното отношение на полицаите, без съмнение са му причинили остро физическо и морално страдание и са могли да причинят у заинтересования чувство на страх и безпокойство. Изглежда, също така, че това отношение е било причинено от отказа на заинтересования да даде обяснения относно фактите, за които е бил заподозрян, че е извършил. Съдът все пак подчертава, че от доказателствата, които са му представени, не става ясно дали причинените му наранявания са имали продължителни последици върху здравето му.

72. С оглед на горното, Съдът счита че жалбоподателят е понесъл, в ръцете на полицаите, нечовешко и унижително отношение със значителна тежест, което, ако не може да бъде определено като измъчване, съставлява, все пак, сериозно нарушение на правата, защитени в член 3 от Конвенцията.

73. От това следва, че е налице нарушение на тази разпоредба от материална гледна точка.

Б. Относно ефективността на разследването

1. Становище на страните

74. Жалбоподателят счита, че производството, образувано по неговата жалба не е било ефикасно по отношение на нейната продължителност, която, в крайна сметка е превишила погасителната давност на наказателното преследване. Той счита, че забавянето при протичането на производството се дължи основно на властите. Поспециално, предварителното разследване е продължило около две години и половина, от които първите девет месеца са били белязани от бездействие на разследващите органи. Впоследствие, процедурата е била забавена от препращането на делото за допълнително разследване, постановено от Военния съд.

75. Жалбоподателят оспорва и квалификацията на деянията от прокуратурата, която счита, че причинената телесна повреда е лека. Той подчертава, че ако беше взето предвид нараняването на нервите на

ръката му, телесната повреда е следвало да бъде определена като средна и по отношение на нарушението би бил приложим по-дълъг давностен срок. Той обвинява също така поведението на Военния съд, който, въпреки множеството доказателства, е счел, че полицаите са невинни. Действително, оправдателната присъда е била отменена от апелативния съд, но тази отмяна и връщането на делото на предварителното разследване отново са имали за последица забавяне на разглеждането на делото.

76. Правителството твърди, че проведеното разследване е било ефективно и задълбочено, установени са отговорните лица и са били изправени пред съда. Действително, продължителността на процедурата е притеснителна. Все пак, причините за това забавяне са били обективни: делото е било разгледано от няколко съдебни инстанции, поради редица процесуални нередности; то е било на няколко пъти отлагано, поради отсъствието на жалбоподателя или защитниците на подсъдимите.

2. Оценка на Съда

77. Съдът напомня, че когато един индивид заявява по доказуем начин – както в случая (виж параграфи 68-71 по-горе) – че е бил подложен на отношение в нарушение на член 3 от страна на полицията или други подобни органи, тази разпоредба вменява на националните власти задължението да извършат ефективно официално разследване, което да доведе до установяването и наказването на виновните (*Асенов и други*, цитирано по-горе, § 102 ; *Türkmen c/y Турция*, № 43124/98, § 51, 19 декември 2006 г.).

78. Когато, както в конкретния случай, проведеното предварително разследване е довело до образуването на наказателно преследване от националните правораздавателни органи, изискванията на член 3 се разпростират по отношение на цялата процедура, включително и върху съдебната фаза, която трябва да отговаря на забранителните разпоредби в тази правна норма. Ако от този подход не може да се извлече задължение за резултат, предполагащ, че всяка наказателно производство следва да завърши с присъда, дори с произнасянето на определено наказание, вътрешните съдебни инстанции в никакъв случай не трябва да оставят ненаказани посегателствата над физическата и морална неприкосновеност на лицата. Това е необходимо с цел съхранение на доверието на хората и тяхното приобщаване към правовата държава, но и с цел превенция на всяко привидно толериране на незаконни действия, или на съглашение за тяхното продължаване (*Okkali c/y Турция*, № 52067/99, § 65, 17 октомври 2006 г.; *Türkmen*, цитиран по-горе, *цит. място* и, *mutatis mutandis*, *Николова и Величкова c/y България*, № 7888/03, § 57, 20 декември 2007 г.).

79. В този контекст е наложителен бърз отговор от страна на властите. Освен това, по принцип е недопустимо провеждането и приключването на такива дела, включително и произнасянето на изпълнението на наказанията, да бъде възпрепятствано от изключителни мерки, като амнистия или помилване, или да се сблъска с наказателната погасителна давност поради съдебно отлагане, несъвместимо с изискването за бързина и разумна преценка, които се подразбират в този контекст (*Okkali*, цитиран по-горе, § 76 ; *Türkmen*, цитиран по-горе, § 53).

80. В този смисъл, Съдът трябва да изследва „ефективния“ характер на вътрешната процедура, проведена в конкретния случай от гледна точка на тези принципи.

81. Когато говорим, най-напред за правната квалификация на фактите от страна на вътрешните органи, която, според жалбоподателя, е довела до прилагането на по-кратка погасителна давност, Съдът напомня, че няма за задача да проверява приложението на националното законодателство от националните власти; така, той няма задължение и да се произнася по отношение на индивидуалната отговорност на полицаите, замесени в случая, а само относно отговорността на държавите страни по отношение на Конвенцията и оттам за спазването на задълженията, които произтичат от забраната, постановена в член 3 от Конвенцията (*Tanli с/у Турция*, № 26129/95, § 111, ЕСПЧ 2001-III (извадки) ; *Николова и Величкова*, цитиран по-горе, § 63).

82. По-отношение на старанието и бързината, с които е била проведена процедурата, като показател за желанието на властите да достигнат до преследването на отговорните лица, Съдът отбелязва, че в случая предварителното разследване е било започнато кратко време след депозиране на оплакването от страна на жалбоподателя на 29 май 1998 г. Той отбелязва, все пак, че националните власти са се опитали да минимизират, дори да игнорират отговорността на полицаите, понякога в противовес с доказателствата по делото. По такъв начин прокуратурата е постановила прекратяване на 23 ноември 1998 г. въз основа единствено на отрицателните показания от страна на полицаите за тяхно участие, въпреки медицинските свидетелства на жалбоподателя, сочещи на множество наранявания на жалбоподателя вследствие на задържането му под стража и без да е извършено друго разследване, включително и изслушване на всички свидетели.

83. Впоследствие, през декември 2002 г., прокуратурата е повдигнала обвинение срещу тримата полицаи, без да изчака изхода от жалбата, внесена от жалбоподателя срещу постановлението за прекратяване по отношение на четвъртият заподозрян, В.К. Военният съд, от своя страна, е решил да освободи полицаите от отговорност, въпреки фактическите констатации, съдържащи се в присъдата му, и

които, според самия апелативен съд, анулирал тази присъда на 1-ви декември 2003 г., са несъвместими с това решение. Вярно е, че тези решения са били отменени от по-горните инстанции и, че вследствие на това преследването е могло да бъде продължено; Съдът отбелязва, въпреки това, че тези решения са имали за последица значително забавяне на наказателното преследване.

84. По отношение именно на продължителността на процедурата, Съдът може само да констатира, че тя е продължила над седем години и, че този срок се дължи основно на липсата на усърдие от страна на властите. В тази връзка, той отбелязва, че продължителността на първоначалното разследване вече е била значителна, тъй като са били необходими близо три години преди повдигане на първото обвинение по отношение на предполагаемите отговорни лица.

85. Още повече, че делото е било впоследствие препращано на два пъти от съдебната фаза на етапа на разследването поради установени непълноти и нарушения. Така, военният съд за първи път е върнал делото на 2 юли 2001 г. за извършване на медицинска експертиза. Впоследствие, на 1-ви декември 2003 г., Военно-апелативният съд е анулирал постановената присъда с мотива за противоречие, съществуващо между доказателствата и заключението, до което е достигнал съда. В резултат на това, пет години и половина след началото на производството, делото се е озовало в началния стадий на разследването. Така натрупаните отлагания в крайна сметка са довели до погасяване на преследването поради изтичане на давността.

86. С оглед на горното, Съдът счита, че властите не са показали необходимите бързина и усърдие в конкретния случай. Той заключава, че проведената процедура не отговаря на изискването за „ефективност“, постановено в член 3 от Конвенцията.

87. Поради това, налице е също така нарушение на тази разпоредба от процесуална гледна точка.

II. ОТНОСНО ПРЕТЕНДИРАНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

88. Жалбоподателят се позовава също така на член 13 от Конвенцията, като се оплаква от неефективния характер на разследването. Разпоредбата гласи следното:

Article 13

« Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита, пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции. »

89. С оглед на изложените аргументи от жалбоподателя и мотивите, с които е установил по-горе процесуалното нарушение на член 3, Съдът не счита за необходимо да разглежда отделно претенцията, изразена на основание на член 13.

III. ПО ОТНОШЕНИЕ НА ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

90. Жалбоподателят се оплаква от продължителността на наказателното преследване по отношение на него. Той се позовава на член 6 § 1, който гласи следното, по повдигнатите оплаквания:

« Всяко лице при решаването на правен спор относно неговите граждански права (...) има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд. »

A. Становище на страните

91. Жалбоподателя счита, че продължителността на процедурата се дължи на националните органи, които са се забавили при назначаването на вещо лице за преглед на произведенията, иззети от дома му, явно поради невъзможността да бъде открито компетентно лице в тази област.

92. Правителството твърди, че продължителността на процедурата се обяснява със сложността на делото: тя се отнася до две различни престъпления и е изисквало прегледа, от вещо лице, на множество иззети предмети от жилището на жалбоподателя. Властите са изпитали затруднения в намирането на компетентен експерт в областта, задача, усложнена още повече от множеството възражения на жалбоподателя. Правителството подчертава, освен това, че жалбоподателя не е бил особено обезпокоен от продължителността на процедурата, тъй като му е разрешено напускане на страната на четири пъти и не е бил възпрепятстван да спазва служебните си ангажименти.

93. В отговор, жалбоподателят подчертава, че още от самото начало е било ясно, че не е бил налице състав на престъпление и че, между впрочем, разследващият орган на два пъти е предложил прекратяване на разследването. Той счита, че разследването срещу него и прекомерната му продължителност са имали за цел той да бъде санкциониран за производството, което е завел срещу полицаите.

Б. Преценка на Съда

94. Съдът отбелязва, че наказателното преследване срещу жалбоподателя е започнало с арестуването на същия на 26 февруари 1998 г. и е приключило на 11 юни 2001 г. И така, периодът който

следва да бъде взет предвид е с продължителност три години, три месеца и шестнадесет дни, по време на който процедурата не е преминала отвъд стадия на предварителното разследване.

95. Съдът напомня, че разумният характер на продължителността на една процедура се преценява според конкретните обстоятелства и с оглед на критериите, установени от съдебната практика, по-специално сложността на делото, поведението на жалбоподателя и това на компетентните власти, както и залогът от изхода на спора за заинтересования (виж сред други, *Frydlender c/у Франция* [GC], № 30979/96, § 43, ЕСПЧ 2000-VII).

96. В случая, разследването относно производството на фотографски материали с порнографски характер и блудството, представя известна сложност. Съдът отбелязва все пак, че значителни забавяния се наблюдават по време на процедурата, които не могат да бъдат обяснени единствено със сложността на делото. Той отбелязва по-специално, че за цялата продължителност на разследването са били извършени ограничен брой действия, които са били сведени по отношение на обвиненията в сексуално посегателство до разпит на тъжителката и на жалбоподателя. По отношение на другото обвинение, от доказателствата по делото следва, че разследването на делото се е забавило основно поради затрудненията, с които са се сблъскали властите, за да определят вещо лице.

97. Що се отнася до поведението на жалбоподателя, ако той е използвал процесуалните си права, това изглежда не е в основата на значителното забавяне. По-специално, отсъствията му поради пътуване извън граница са били известни предварително и разрешени от прокурора.

98. С оглед на горното, Съдът счита, че продължителността на процедурата не отговаря на изискването за „разумен срок“, предвидено в член 6 § 1. От това следва, че е налице нарушение на тази разпоредба.

III. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

99. Според разпоредбата на член 41 от Конвенцията,

«Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна. »

A. Обезщетение за вреди

100. Жалбоподателят претендира общо 16 500 евро (EUR) за обезщетение на неимуществени вреди вследствие на твърдените нарушения, а именно 8 000 EUR за малтретирането по време на задържането му под стража, чиято тежест подчертава, 5 000 EUR, поради липсата на ефективно разследване в тази връзка и 3 500 EUR, поради прекомерната продължителност на наказателното преследване срещу него.

101. Правителството не е представило становище по тази точка.

102. Съобразявайки се с доказателствата на негово разположение и произнасяйки се по справедливост съгласно изискването на член 41, Съдът счита, че следва да бъде присъдена обща сума от 10 000 EUR на жалбоподателя.

Б. Разноски

103. Жалбоподателят претендира също така 4 000 EUR разноски, които съответстват на хонорарите на адвоката му относно допуснатите за разглеждане от Съда оплаквания. Той представя договор и разчет на извършената работа от адвоката за общо 50 часа при възнаграждение от 80 EUR на час.

104. Правителството не е представило становище.

105. Съгласно съдебната практика жалбоподателят може да получи възстановяване на разходите си, само доколкото са действително установени, необходими и в разумен размер. В случая, като се съобразява с представените доказателства и упоменатите по-горе критерии, Съдът счита за основателно да присъди и присъжда на жалбоподателя сумата от 3 500 EUR.

В. Лихва за забава

106. Съдът счита за уместно лихвата за забава да се изчислява на основата на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Приема*, че е налице материално-правно нарушение на член 3 от Конвенцията;
2. *Приема*, че е налице процесуално-правно нарушение на член 3;
3. *Приема*, че не следва да се разглежда отделно жалбата, подадена на основание член 13 от Конвенцията ;
4. *Приема*, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията ;
5. *Приема*
 - а) че държавата-ответник следва да заплати на жалбоподателя, в срок от три месеца от влизането в сила на решението съгласно член 44 § 2 от Конвенцията, следните суми, като легова равностойност по курса, приложим в деня на плащането:
 - i. 10 000 EUR (десет хиляди евро), както и всички суми, дължими като данъци и такси, за неимуществени вреди;
 - ii. 3 500 EUR (три хиляди и петстотин евро), както и всички суми, дължими като данъци и такси, за разноси;
 - б) че от изтичането на горепосочения срок до изплащането на определените суми, върху тях ще се начислява проста лихва, равна на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, приложима през този срок, увеличена с три процента;
5. *Отхвърля* искането за справедливо обезщетение в останалата му част.

Изготвено на френски език и съобщено писмено на 31 юли 2008 г., в съответствие с член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Стивън Филипс
Заместник-секретар

Пеер Лоренцен
Председател